

Centrale contactpunten van agenten- en distributeursnetwerken in België van betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld waaraan een vergunning is verleend in andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte

**Verkorte jaarlijkse vragenlijst
over de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme**

I. METHODOLOGIE

Deze verkorte periodieke vragenlijst over de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme is van toepassing op kleine of middelgrote « centrale contactpunten » (« CCP's ») van Belgische agenten- of distributeursnetwerken van betalingsinstellingen of instellingen voor elektronisch geld waaraan een vergunning is verleend in andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte.

Net zoals de volledige vragenlijst die geldt voor grotere CCP's en voor de andere categorieën van financiële instellingen die in België zijn gevestigd, heeft deze verkorte periodieke vragenlijst tot doel informatie in te zamelen om de Nationale Bank van België in staat te stellen haar bevoegdheden met betrekking tot het toezicht op de naleving van de verplichtingen inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (« WW/FT ») adequaat uit te oefenen, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel. Deze vragenlijst focust op informatie over de conformiteit van de bestaande WW/FT-regelingen met de wettelijke en reglementaire verplichtingen. De ingezamelde informatie zal bijdragen tot een beter gedocumenteerde beoordeling van de gevoeligheid /weerstand van elk CCP ten aanzien van het risico op witwassen van geld en financiering van terrorisme, en moet de NBB in staat stellen haar controles preciezer en doeltreffender te oriënteren, zodat haar controlemiddelen optimaal kunnen worden toegewezen.

De antwoorden op de vragenlijst zullen dus een van de grondslagen vormen waarop de Bank zich zal baseren om richting te geven aan de uitoefening van haar toezicht, zonder dat zij dit toezicht evenwel mag beperken tot het onderzoek van de antwoorden op de vragenlijst. De in deze geest opgezette vragenlijst moet dus worden gezien als een prudentieel instrument dat steunt op de bevoegdheid die door de wet van 11 januari 1993¹ aan de Bank werd toegekend om zich alle inlichtingen te doen verstrekken die nodig zijn voor de uitoefening van haar toezichtsbevoegdheden.

1. Algemene presentatie van de vragenlijst

De verkorte vragenlijst is onderverdeeld in twee hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk bevat een beperkt aantal specifieke vragen over de conformiteit van de bestaande regelingen met sommige wettelijke en reglementaire verplichtingen die bijzonder relevant lijken voor de activiteiten die door de betalingsinstellingen of de instellingen voor elektronisch geld worden uitgeoefend via in België gevestigde agenten of distributeurs.

In het algemeen is de terminologie van de vragen afgestemd op die van de wet van 11 januari 1993 en op die van het reglement van de CBFA van 23 februari 2010 betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme ("het reglement"). Bij twijfel over de precieze strekking van de vragen wordt in de eerste plaats verwezen naar de verduidelijkingen die worden gegeven in de circulaire CBFA_2010_09 van 6 april 2010, als gewijzigd bij de circulaire CBFA_2011_09 van 1 maart 2011, betreffende de waakzaamheidsplicht ten aanzien van het cliënteel, de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen van geld en terrorismefinanciering, en de voorkoming van de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens (gecoördineerde versie).

Het tweede hoofdstuk bevat bovendien twee algemene zelfbeoordelvragen, waarvan de ene betrekking heeft op de conformiteit van de interne WW/FT-regelingen die binnen het volledige netwerk van toepassing zijn met de toepasselijke wettelijke en reglementaire verplichtingen, en de andere op de doeltreffendheid van de tenuitvoerlegging van die regelingen.

¹ Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, artikel 39, § 2, eerste lid.

2. Aard van de antwoorden

- (a) Conformiteitsvragen: aan de hand van de conformiteitsvragen wordt voornamelijk nagegaan of in de interne procedures rekening wordt gehouden met de voornaamste elementen van de wettelijke en reglementaire verplichtingen. Deze vragen kunnen over het algemeen met "ja" of "nee" worden beantwoord.

Het antwoord "niet van toepassing" (Nvt) wordt systematisch als derde mogelijke antwoord vermeld voor al deze vragen. Dit antwoord "Nvt" mag enkel worden gegeven indien de onderliggende regel van de vraag niet van toepassing is op het betrokken CCP, met name rekening houdend met de specifieke kenmerken van de activiteiten die het uitoefent of met de wijze waarop het die uitoefent. Zo kan het antwoord "Nvt" gerechtvaardigd zijn voor vragen die betrekking hebben op de identificatie op afstand, wanneer alle verrichtingen waarvoor agenten of distributeurs van het netwerk worden ingeschakeld, de fysieke aanwezigheid van de cliënt vereisen.

Om een goed begrip van de antwoorden te garanderen, moet voor ieder antwoord "Nvt" een beknopte motivering worden gegeven in het commentaarvak bij de betrokken vraag.

(b) Zelfbeoordelingsvragen

De zelfbeoordelingsvragen inzake de conformiteit en de doeltreffendheid van de interne procedures kunnen beantwoord worden met "volledig", "grotendeels", "gedeeltelijk" en "onvoldoende" conform of doeltreffend. Deze termen moeten als volgt worden opgevat:

Zelfbeoordeling van de conformiteit:

"Volledig" conform	De interne procedures vertonen volgens de financiële instelling geen enkele tekortkoming ten aanzien van de relevante wettelijke of reglementaire verplichtingen
"Grotendeels" conform	De interne procedures vertonen volgens de financiële instelling geen belangrijke tekortkomingen ten aanzien van de relevante wettelijke of reglementaire verplichtingen; de vastgestelde tekortkomingen kunnen zowel individueel als samen genomen als gering worden beschouwd.
"Gedeeltelijk" conform	De interne procedures vertonen volgens de financiële instelling belangrijke tekortkomingen ten aanzien van de relevante wettelijke en reglementaire verplichtingen, die de risicogevoeligheid van de financiële instelling aanzienlijk kunnen doen toenemen; dit oordeel kan gebaseerd zijn op de individuele draagwijdte van een of meer van de vastgestelde tekortkomingen of op de draagwijdte van alle tekortkomingen samen.
"Onvoldoende" conform	De interne procedures vertonen volgens de financiële instelling ernstige tekortkomingen ten aanzien van de relevante wettelijke en reglementaire verplichtingen, die de gevoeligheid van de financiële instelling op onaanvaardbare wijze kunnen doen toenemen; de ernst van de vastgestelde tekortkomingen kan gebaseerd zijn op de individuele draagwijdte van een of meer van die tekortkomingen of op de draagwijdte van alle tekortkomingen samen.

Zelfbeoordeling van de doeltreffendheid:

"Volledig" doeltreffend	De interne procedures worden volgens de financiële instelling effectief op passende wijze ten uitvoer gelegd in alle activiteitssectoren.
-------------------------	---

"Grotendeels" doeltreffend	De tenuitvoerlegging van de interne procedures vertoont volgens de financiële instelling geen belangrijke tekortkomingen; de vastgestelde tekortkomingen in de tenuitvoerlegging ervan kunnen zowel individueel als samen genomen als gering worden beschouwd.
"Grotendeels" doeltreffend	De tenuitvoerlegging van de interne procedures vertoont volgens de financiële instelling belangrijke tekortkomingen die de risicogevoeligheid van de financiële instelling aanzienlijk kunnen doen toenemen; dit oordeel kan gebaseerd zijn op de individuele draagwijdte van een of meer van de vastgestelde tekortkomingen of op de draagwijdte van alle tekortkomingen samen.
"Onvoldoende" doeltreffend	De tenuitvoerlegging van de interne procedures vertoont volgens de financiële instelling ernstige tekortkomingen die de gevoeligheid van de financiële instelling op onaanvaardbare wijze kunnen doen toenemen; de ernst van de vastgestelde tekortkomingen kan gebaseerd zijn op de individuele draagwijdte van een of meer van die tekortkomingen of op de draagwijdte van alle tekortkomingen samen.

- (c) Commentaarvakken: Bij elk van de vragen hoort een commentaarvak waarin het CCP zijn antwoord kan verduidelijken, nuanceren of, indien nodig, van een beknopte motivering kan voorzien.

Zoals reeds vermeld, dient er voor elk antwoord "Nvt" een beknopte rechtvaardiging te worden gegeven.

We benadrukken echter dat het niet de bedoeling is om via de vragenlijst volledige informatie in te winnen over elk detail van de geldende interne procedures, maar dat de vragenlijst de Bank in staat moet stellen een voldoende duidelijk beeld te krijgen van de preventiemaatregelen die binnen het netwerk van agenten of distributeurs zijn vastgelegd en ook effectief worden toegepast, om de risico's op relevante wijze te kunnen beoordelen. De commentaar die bij de antwoorden op de vragen wordt gegeven, moet dus beknopt zijn en uit niet meer dan 150 karakters bestaan.

II. VRAGENLIJST

1. Vragen in verband met de conformiteit

- 1.1 Voorzien uw interne procedures in de identificatie van occasionele cliënten en in de verificatie van hun identiteit, ongeacht het bedrag van de verrichting, wanneer deze verrichting bestaat uit een geldoverdracht als bedoeld in Verordening (EG) n° 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006 betreffende de bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.2 Voorzien uw interne procedures in het overgaan tot een nieuwe identificatie van de cliënt in geval van twijfel over de waarheidsgetrouwheid of juistheid van de identificatiegegevens?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.3 Schrijven uw interne procedures voor dat de identificatiegegevens van de natuurlijke personen (de naam, de voornaam, de geboorteplaats en -datum) moeten worden geverifieerd aan de hand van een bewijsstuk in de zin van de wet en het reglement, en leggen zij de te treffen maatregelen vast om, in de mate van het mogelijke, relevante informatie in te winnen omtrent het adres van de cliënt?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.4 Schrijven uw interne procedures voor dat de verificatie op afstand van de identiteit van natuurlijke personen dient te gebeuren aan de hand van één van de volgende bewijsstukken:

- de elektronische identiteitskaart van de cliënt, of
- een gekwalificeerd certificaat in de zin van de wet van 9 juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen, de elektronisch aangetekende zending en certificatie-diensten, of
- een kopie van de identiteitskaart van de cliënt waarvan de waarheidsgetrouwheid gecontroleerd wordt door raadpleging van het Rijksregister?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.5 Voorzien uw interne procedures in de identificatie en identiteitsverificatie van de lasthebbers van de cliënten aan de hand van een bewijsstuk waarvan een kopie wordt genomen, op papier of op een elektronische informatiedrager a/ vóór de uitvoering van de verrichting en b/ in geval van twijfel over de waarheidsgetrouwheid van de voorgelegde identificatiedocumenten?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.6 Voorzien uw interne procedures in dezelfde regels voor de identiteitsverificatie van de lasthebbers van de cliënten als voor de identiteitsverificatie van de cliënten zelf?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.7 Bepalen uw interne procedures dat moet worden nagegaan of de cliënt voor eigen rekening optreedt, en dat in voorkomend geval de derde(n) voor wiens rekening hij optreedt (de « uiteindelijke begunstigden»), moeten worden geïdentificeerd, en dat passende en aan het risico aangepaste maatregelen moeten worden getroffen om de identiteit van deze personen te controleren?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.8 Voorzien uw interne procedures in verscherpte maatregelen inzake acceptatie van cliënten die zelf politiek prominente personen zijn of van wie de lasthebber of een uiteindelijke begunstigde politiek prominente personen zijn?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.9 Voorzien uw interne procedures in verscherpte maatregelen inzake acceptatie van cliënten die gevestigd zijn of hun woonplaats hebben in een land of een gebied ten aanzien waarvan de FATF² een verhoogde waakzaamheid of tegenmaatregelen aanbeveelt?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.10 Voorzien uw interne procedures in verscherpte maatregelen inzake acceptatie van cliënten die verrichtingen wensen uit te voeren waar ongewoon hoge bedragen mee gemoeid zijn?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

² De Financial Action Task Force (FATF) is een intergouvernementele instelling die in 1989 werd opgericht door de Ministers van haar lidstaten, waaronder België. De doelstellingen van de FATF zijn het vaststellen van standaarden (aan de hand van de "40 FATF-aanbevelingen") en de bevordering van de effectieve uitvoering van maatregelen op het gebied van wet- en regelgeving alsook op operationeel gebied voor het bestrijden van het witwassen van geld, terrorismefinanciering en andere gerelateerde bedreigingen voor de integriteit van het internationale financiële stelsel. De lijst van de landen bedoeld in vraag 1.9 hierboven is beschikbaar op de website van de FATF: <http://www.fatf-gafi.org/>

- 1.11 Preciseren uw interne procedures in de gevallen bedoeld in de vragen 2.8 tot 2.10 de maatregelen inzake verhoogde waakzaamheid die moeten worden genomen in het kader van het identificatie- en identiteitsverificatieproces?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.12 Zijn er schriftelijke procedures die aan de aangestelden die rechtstreeks in contact staan met de cliënten en de verrichtingen een nadere toelichting geven omtrent de passende criteria die hen in staat moeten stellen om atypische verrichtingen op te sporen waaraan zij bijzondere aandacht moeten besteden, en omtrent de procedure voor de opstelling en overlegging van schriftelijke verslagen betreffende atypische verrichtingen aan de in artikel 18 van de wet bedoelde verantwoordelijke voor de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, inclusief de termijnen waarbinnen die verslagen moeten worden overgelegd?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.13 Wordt er een tweedelijns toezichtssysteem toegepast dat voorziet in een a posteriori controle van de verrichtingen die door de cliënten van het Belgische netwerk worden uitgevoerd om atypische verrichtingen op te sporen:

(a) Binnen uw CCP zelf?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

(b) Op de hoofdzetel van de Europese betalingsinstelling of instelling voor elektronisch geld die door uw CCP wordt vertegenwoordigd?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.14 Voorzien uw interne procedures in de toepassing van verscherpte waakzaamheid ten aanzien van de verrichtingen (eerste en tweede lijn) in de volgende gevallen:

(a) Wanneer de cliënt of zijn lasthebber op afstand werden geïdentificeerd?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- (b) Wanneer de cliënt, zijn lasthebber of een van zijn uiteindelijke begunstigen een politiek prominent persoon is?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- (c) Wanneer de cliënt gevestigd is of zijn woonplaats heeft in een land of een gebied ten aanzien waarvan de FATF een verhoogde waakzaamheid of tegenmaatregelen aanbeveelt?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- (d) Wanneer met de verrichting ongewoon hoge bedragen zijn gemoeid ten aanzien van wat uw instelling weet over de cliënt?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	

- 1.15 Geven uw interne procedures strikte nadere onderzoeksregels weer voor de door het toezichtstelsysteem opgespoorde atypische verrichtingen of intrigerende feiten om te bepalen of ze vermoedens van witwassen van geld of van financiering van terrorisme oproepen die uw instelling ertoe zouden kunnen leiden om een melding te verrichten bij de CFI?

Antwoord :	Ja / Neen / Nvt
Eventueel commentaar : (maximum 150 karakters)	
